

ВИШЕМ СУДУ У БЕОГРАДУ

Адреса Тимочка 15
11000 Београд

Тужилац: Повереница за заштиту равноправности,
Булевар краља Александра 84, Београд

Тужени: Општина Велика Јабука,
Трг Слободе 1, Велика Јабука

ОДГОВОР НА ТУЖБУ

Предмет: заштита од дискриминације

Вредност предмета спора: 15.000,00 динара

2 примерка (по један за суд и супротну странку), 4 прилога у 2 примерка (по један за суд и супротну странку)

Тужбом Поверенице за заштиту равноправности, Бранкице Јанковић (Булевар краља Александра 84, Београд), коју заступа тим АВЕНТУРИН, на основу члана 46 ст. 1 и 2 Закона о забрани дискриминације – ЗЗД („Службени гласник РС“, бр. 22/2009), захтева се утврђивање дискриминаторског поступања по основу личног својства – инвалидитета – у области изборног права, као и права на приступ органима јавне власти према Богдану Богдановићу (12253 Камијево бб, Општина Велика Јабука) од стране туженог, Општине Велика Јабука (Трг Слободе 1, Велика Јабука) коју заступа тим ЋИЛИБАР. Тужилац, такође, захтева од Суда да се туженој Општини забрани даље вршење акта дискриминације засноване на инвалидитету или другом личном својству према Богдану Богдановићу, односно понављање извршене радње дискриминације, да јој се наложи да у року од осам дана од дана правноснажности пресуде отклони већ произведено стање дискриминације, као и да о свом трошку објави пресуду у дневном листу „Политика“.

Поводом предметне тужбе, тужени подноси овај одговор на тужбу, којим у целости оспорава тужбени захтев тужиоца због:

1. формалних недостатака тужбе и
2. нетачних навода и квалификација изнетих у тужби

1. Тужилац предлаже Суду да тужбу одбаци као неразумљиву, у складу са чл. 294 ст. 1 тач. 7 Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 – одлука УС и 55/2014). Наиме, чл. 98 ст. 3 и чл. 101 ст. 5 ЗПП-а прописано је да поднесци морају бити разумљиви и садржати све оно што је потребно да би се по њима могло поступати. У складу са тим, тужени указује Суду на недопустиве пропусте и контрадикторне наводе у тужби Поверенице коју заступа тим АВЕНТУРИН: Прво, тужилац у уводном делу тужбе, као тужену страну наводи Општину Велика Јабука, док у параграфу 3. најпре говори о пасивној легитимацији предметне општине, затим као тужену страну означава „*орган локалне самоуправе који је био надлежан за спровођење избора*“, да би након тога акте које квалификује као акте дискриминације – наводно ускраћивање бирачког права и права на приступ органу јавне власти односно ограничавање у остварењу истог као и стављање у гори положај у односу на остале грађане код којих не постоји инвалидитет, приписао *изборној комисији и бирачком одбору*. Будући да је општина *јединица* локалне самоуправе, која има своје органе, из контрадикторних формулација тужбе остаје нејасно ко је заправо тужена страна у овом спору, што у великој мери отежава припремање одбране. Уколико је интенција тужиоца била да акте изборне комисије и бирачког одбора које квалификује као дискриминацију припише Општини Велика Јабука, онда је то требало јасно назначити, што се и очекује од стручног лица као што је Повереница за заштиту равноправности (Повереница), сходно чл. 28 ст. 4 тач. 1 и 2 ЗЗД.

Друго, позивање на чл. 11 Закона о локалним изборима („Службени гласник РС“, бр. 129/2007, 34/210 - одлука УС и 54/2011, 132/2014 и 145/2014) и чл. 4 ЗЗД код заснивања пасивне легитимације беспредметно је, будући да су чл. 11 Закона о локалним изборима у ст. 1 прописани органи за спровођење локалних избора затим се у ст. 2 гарантује њихова самосталност, независност као и законитост рада а у наредном ставу се уређује њихова одговорност, док се чланом 4 ЗЗД прописује начело једнакости – сви су једнаки и сви уживају једнак положај. Недопустиво је да се тужилац, као дипломирани правник, позива на погрешне и за конкретно питање ирелевантне одредбе наведених закона, чиме тужбу чини додатно неразумљивом.

Треће, након детаљне анализе тужбе, тужени примећује да су у списку коришћене литературе наведена мишљења Поверенице за заштиту равноправности, и то, Мишљење бр.07-00-214/15-02, Мишљење бр.07-00-231/2015-02, Мишљење бр. 07-00-351/14-02, која заправо уопште нису коришћена у поднеску. Такође према стандардима академског навођења литературе, у списку литературе треба да буду наведени само они радови,

приручници, практикуми које је аутор користио у тексту, што није случај са списком литературе Тужиоца („Анали Правног факултета Универзитета у Београду“ 2011 стр. 463-467). Реч је о делима „Судска грађанско правна заштита од дискриминације“, „Практикум за заштиту од дискриминације“, „Коментар закона о забрани дискриминације“ и „Уставна заштита људских права“ која су наведена у достављеном списку литературе, а очигледно је да нису цитирана или навођена у самом тексту тужбе.

Четврто, у параграфу 15. поднеска поступање према Богдану Богдановићу погрешно квалификује као поновљену и продужену дискриминацију. Указујемо да су поновљена и продужена дискриминација у ЗЗД, чл. 13 ст. 6. алтернативно постављене. Поновљена дискриминација постоји уколико је дискриминација извршена више пута, а продужена уколико се чини у дужем временском периоду. Да је у конкретном случају постојао акт дискриминације, он не би могао истовремено представљати и акт продужене и акт поновљене дискриминације. И ова омашка тужиоца доприноси контрадикторности навода која је већ истакнута и онеомогућава разумљивост тужбе.

Најзад, у параграфу 16. тужилац, када говори о алтернативним начинима гласања, каже „за такве посебне услове не постоје оправдани разлози опште, личне и имовинске безбедности“ без било каквог извора или доказа, шта више без прецизирања предметних услова и разлога што чини овај параграф веома неразумљивим.

ДОКАЗ: Тужба тима АВЕНТУРИН

Чл. 101 ст. 5 ЗПП-а да ако је „поднесак, који је у име странке поднео пуномоћник, односно јавни правобранилац или јавни тужилац, непотпун или неразумљив, суд ће га одбацити. “ Имајући у виду да је Повереница, као тужилац, правник и стручно лице, недопустиви су овакви груби формални пропусти, као и позивање на погрешне чланове закона. Штавише, уколико би на основу тако неразумљиве и контрадикторне тужбе била донета пресуда, њена изрека би, такође, била неразумљива, што у складу са чл. 373 ст. 1 тач. 1 и чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП-а представља разлог за побијање пресуде због битне повреде одредаба парничног поступка.

Уколико Суд и поред наведених процесних недостатака одлучи да тужбу не одбаци и упусти се у испитивање њене основаности, тужени предлаже да Суд узме у обзир следеће:

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

2. Тужилац на више места у тужби користи израз „лица са инвалидитетом“ који иако није неправилан, није позитивноправни израз. Наиме, домаће законодавство користи израз „особе са инвалидитетом“, тако да би исто требало и тужилац као стручно лице. У параграфу 16. тужилац користи термин „инвалидност“ који се у новијој литератури сматра застарелим и неприкладним. „Термини дефект, онеспособљеност, инвалидност (in valid – значи не ваља), стигматизирајући су и дискриминишући па се зато касније тежило неутралнијим и мање обележавајућим...“ (Радоман, „Психологија језика и језичких поремећаја“ 2014. стр 30). Као што је Повереница истакла „ израз „инвалидан“ сугерише да постоји нешто што је „валидно“, односно да су особе са инвалидитетом те које су „инвалидне“ што је неприхватљиво. Израз „инвалидна особа“ сугерише да је инвалидитет прва и једина карактеристика и лично својство те особе, односно сама особа се не посматра као људско биће, већ примарно са аспекта сметње/проблема/физичког хендикепа коју има. Потребно је користити термин „особа са инвалидитетом“ јер се на тај начин ставља фокус на особу, а не на њен инвалидитет“ (Мишљење Поверенице за заштиту равноправности бр. 07 - 00 - 56/2017). Изненађује оваква термилошка контрадикторност, нарочито имајући у виду да тужилац у даљем тексту тужбе препознаје инвалидитет као социјални проблем.

3. Тужилац у параграфу 12. тврди је Општина Велика Јабука пропуштањем да обезбеди приступачност бирачком месту дискриминисала Богдана Богдановића на основу личног својства – инвалидитета – у области изборног права и права на приступ органима јавне власти и онемогућила га у остваривању свог бирачког права, као и да је велики број објеката у јавној употреби у Општини недоступно особама са инвалидитетом. Из чињеничног стања, као и изјашњења Председника Општине, очигледно је да су ови наводи неосновани што ће тужени показати у даљем тексту одговора на тужбу.

4. Као што је истакнуто у параграфу 6. тужбе, Богдан Богдановић је више пута гласао на тротоару испред бирачког места, без показивања било каквог незадовољства у погледу оваквог начина гласања. Сходно томе, и на последњим локалним изборима понуђено му је да своје бирачко право оствари на овај начин, што је он, без било каквог образложења, одбио. Штавише, Богдан Богдановић није уложио приговор на овакав начин гласања, на шта је имао право уколико је сматрао да се тиме утиче на регуларност изборног процеса, што би довело до понављања избора на том бирачком месту. Напротив, челници Општине Велика Јабука су тек по пријему притужбе од Поверенице сазнали да Богдан

Богдановић овакав вид излагања у сусрет свом суграђанину сматра актом дискриминације, и да је сматрао да је тиме повређена тајност гласања. Како, пак, тужилац у самој тужби није навео нити један разлог због којег Богдан Богдановић одбија да гласа на овај начин услед чега је, наводно, дискриминисан приликом остваривања права гласа, тужени истиче да је тужба неоснована.

ДОКАЗИ: *Притужба Богдана Богдановића*

Изјашњење Председника Општине

Одговори на питања (бр.11)

5. Неспорно је да је Богдану Богдановићу понуђено да бирачко право оствари на алтернативни начин. Наиме, у притужби Повереници Богдан Богдановић не негира да је имао могућност да гласа испред бирачког места, затим да су му чланови бирачког одбора понудили да га са инвалидским колицима унесу на бирачко место, као и да своје право гласа оствари од куће. Европски суд за људска права (ЕСЉП) је у више наврата оценио недопуштеним представке у којима је подносилац тврдио да је дискриминисан приликом остваривања неког права по основу инвалидитета, уколико није покушао да оствари то право на алтернативан начин. Тако, у случају *Botta v. Italy* (представка бр. 21439/93), Суд је нашао да не постоји дискриминација господина Бота због тога што надлежни органи нису обезбедили особама у инвалидским колицима да приступе одређеној градској плажи, с обзиром на то да је имао могућност да користи друге плаже које су му биле приступачне. Штавише, у предмету *Molka v. Poland* (представка бр. 56550/00), који још више одговара чињеничним околностима нашег случаја, подносилац представке, Антони Молка, сматрао је да је дискриминисан приликом остваривања свог бирачког права јер бирачко место није било приступачно особама које користе инвалидска колица. Међутим, ЕСЉП је нашао да нема дискриминације будући да је господин Молка могао са собом да поведе особу која би гласала по његовим инструкцијама или која би му асистирала приликом уласка у просторије бирачког места. Тужени указује да је Богдан Богдановић могао да поведе своју партнерку са којом живи како би она обавила гласање уместо њега. У параграфу 12. тужбе тужилац поменуте алтернативне начине гласања, означава као ограничавајуће и сматра их стављањем у неповољнији положај.

ДОКАЗ: *Изјашњење Председника Општине*

Притужба Богдана Богдановића

Тужба тима АВЕНТУРИН

6. Тужилац, надаље, у параграфу 16. алтернативне начине гласања означава „понудама“ које „вређају његово (Богдана Богдановића) достојанство, као човека и грађанина који је део друштва, и још више наглашавају и потенцирају ускраћивање и ограничавање његовог права...“. Осим тога, истиче како су ови видови гласања „неуобичајени за 21. век и савремено друштво“. Поред тога што се у теорији истиче да „гласање ван бирачког места и уз помоћ другог лица могу бити „корисне алатке“ да се повећа обухват особа у изборном поступку“ (Настић, „Изборно право особа са инвалидитетом“, Ниш 2015. стр 148), веома изненађује што Повереница, као правник, заборавља да наш законодавац прописује овакве видове изједначавању фактичке неједнакости особа са инвалидитетом. Тако, члановима 72 и 72а Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 57/2003 – одлука УСРС, 72/2003 – др. закон, 75/2003 – испр. др. закона, 18/2004, 101/2005 – др.закон, 85/2005 – др. закон, 28/2011 – одлука УС, 36/2011 и 04/2009 – др. закон) прописани су алтернативни начини гласања. Наиме, у члану 72 се наводи да бирач који није у могућности да на бирачком месту гласа лично има право да поведе лице које ће уместо њега, на начин које му оно одреди, испунити листић, односно обавити гласање. Чланом 72 а предвиђен је посебан начин гласања од куће – бирач који није у могућности да гласа на бирачком месту (немоћно или спречено лице) може, најкасније до 11 часова на дан гласања, обавестити бирачки одбор о томе да жели да гласа. Тумачењем наведених законских норми може се закључити да је Богдан Богдановић имао могућност да на друге, законом предвиђене начине, оствари своје право гласа, али да он то није учинио. У складу са наведеним чланом 72, Богдан Богдановић је могао да поведе своју партнерку са којом живи како би она обавила гласање уместо њега. Такође, Заштитник грађана у свом Мишљењу (15 – 656/12) сматра да би на овакве случајеве требало сходно применити члан 72а. Исто тако, Богдан Богдановић је могао да гласа од своје куће, како је посебно о томе био поучен, особито јер је други круг поновљених избора за одборнике Скупштине општине одржан на хришћански празник Васкрс, који већина грађана проводи у свом дому. Тужилац заборавља да Богдан Богдановић, као и друге особе са инвалидитетом може искористити законске могућности гласања уз помоћ помагача, као и гласања од куће (чл. 26, 27 и 28 Правилника о раду бирачких одбора за спровођење избора за Председника републике) и да те мере нису мере дискриминације, већ мере које служе изједначавању фактичке неједнакости.

ДОКАЗ: *Изјашњење Председника Општине*

Одговори на питања (бр.10)

7. У параграфу 16. тужбе, тужилац врши неутемељену констатацију да је Богдану Богдановићу „наочиглед других присутних бирача и чланова изборних органа вређано достојанство“ тиме што му је понуђено да га чланови бирачког одбора унесу на бирачко место. У горе поменутом случају *Molka v. Poland*, члан бирачког одбора одбио је да је унесе господина Молку у просторије бирачког места, а ЕСЈП је установио да то није ни била обавеза члана бирачког одбора, већ да је господин Молка могао повести особу која би му асистирала приликом уласка у просторије бирачког места. Штавише, Богдан Богдановић у својој притужби нигде не помиње да му је наочиглед других људи вређано достојанство, тако да тужилац очигледно није имао основа за поменуту тврдњу. Осим тога, у параграфу 16. се истиче да уношење на бирачко место „може чак изазвати јак страх и узнемирење“. Међутим, нејасно је на чему тужилац заснива овакву озбиљну тврдњу, будући да није поткрепљена никаквим доказима у виду теоријских ставова, судске праксе или статистичких података у сличним случајевима.

8. Тужилац у параграфу 18. тврди да Општина Велика Јабука врши дискриминацију особа са инвалидитетом, тиме што им ускраћује приступ другим јавним објектима. Ова тврдња је, међутим, неоснована, поред тога што не одговара чињеничном стању. Наиме, зграда Дома здравља, седиште Општине и поједине школе у Општини су приступачне особама са инвалидитетом, као што то и сам тужилац истиче, на основу чега је очигледно да су вршена значајна улагања у адаптацију. С тим у вези, тужени указује на устаљени став судске праксе ЕСЈП да мора да постоји „директна и уверљива веза“ између наведеног акта дискриминације и права за које подносилац представке тврди да му је тиме повређено, као што је истакнуто у представкама *Zehnalova i Zehnalov v. Czech Republic* (представка бр. 67020/01) и *Farças v. Romania* (представка бр. 38621/97).

ДОКАЗ: Изјашњење Председника Општине

Тужилац у параграфу 16. тврди да Општина не препознаје да је инвалидитет социјални проблем, што је паушална и неоснована констатација. Штавише, Председник Општине свестан је постојања законске обавезе да се сви објекти у јавној употреби прилагоде особама са инвалидитетом, што је и истакао у свом изјашњењу на притужбу. Међутим ОШ „Миша Живановић“ није била приоритет у односу на друге објекте будући да нико није упутио захтев да се предметни објект прилагоди особама које се крећу уз помоћ инвалидских колица. Поред тога, према сазнању надлежних у Општини, међу ученицима и наставним кадром није забележена ниједна особа са физичким инвалидитетом. Штавише, у целом селу Камијево поред Богдановића живе још две особе са инвалидитетом које, пак, не пате од физичког инвалидитета – Милун Петровић је

глува особа, док је малолетна Д.Н. особа са сметњама у развоју. Због свега тога, прилагођавање овог објекта није представљало приоритет Општине, у ситуацији ограничених буџетских средстава. У случају *Zehnalova and Zehnalov v. Czech Republic* ЕСЉП је истакао да је „од одлучујуће важности то што власт није била пасивна, што је било улагања у јавне објекте, и што се ситуација у родном граду брачног пара, подносилаца представке, побољшавала“. Из неспорних улагања средстава у унапређивање положаја особа са инвалидитетом као и прилагођавање објеката, очигледно је да је туженој Општини стало до њених суграђана који имају физички инвалидитет и да, сходно својим могућностима, активно спроводи антидикриминациону политику. Може се закључити да се и у ситуацији ограниченог буџета, стање на територији општине поправља.

9. На тврдњу тужиоца у параграфу 20. да Општина није пружила доказе да је исцрпела средства значи да средстава има, тужени најпре истиче да никакав доказ о томе није тражен од Општине. Сајт Општине тренутно није у функцији услед техничких проблема, а према расположивим информацијама Општина Велика Јабука је имала издвајања из буџета за особе са инвалидитетом.

ДОКАЗ: *Одговори на питања (бр.16)*

Тужени, надаље, наглашава да је Општина Велика Јабука, као и већина општина у Србији, сиромашна и да има проблем са обезбеђивањем основних средстава за функционисање. Према Јединственој листи развијености коју доноси Влада Републике Србије, у складу са члановима 12 и 13 Закона о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/2019, 30/2010, 89/2015), чак 40 % општина у Србији спада у девастирана подручја, што значи да им је степен развијености испод 50% Републичког просека. Што се тиче предлога тужиоца из параграфа 20. да Општина неопходна средства за обезбеђивање приступачности објеката у јавној употреби може да прикупи од појединаца, тужени указује Суду да то није начин финансирања општина сходно Закону о финансирању јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 – усклађени дин.изн., 125/2014 – усклађени дин. изн., 95/2015 – усклађени дин. изн., 83/2016, 91/2016 – усклађени дин.изн., 104/2016 – др.закони и 96/2017 – уклађени дин.изн.). Према члану 5 наведеног закона: „средства буџета јединица локалне самоуправе обезбеђују се из изворних и уступљених прихода, трансфера, примања по основу задуживања и других прихода утврђених законом“. Алтернативни начини финансирања (према тужиочевим речима „акције“) које предлаже тужилац су стандардни начин прикупљања средстава различитих установа и

организација, али не и општина. Оскудност буџетских средстава не може се сматрати актом дискриминације.

10. Тужени истиче ирелевантност притужбе коју је тужилац навео у параграфу 19. тужбе. Наиме, у насељу Степа Степановић, у Београду, живи преко 13.000 становника (подаци са сајта Грађевинске дирекције Србије) насупрот 299 становника у селу Камијеву. Даље, насеље Степа Степановић изграђено је у јуну 2013. године, због чега су морали бити поштовани технички стандарди приступачности утврђени Правилником о техничким стандардима приступачности („Службени гласник РС“, бр. 22/2015) као и Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009- испр., 64/2010– одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013– одлука УС, 50/2013– одлука УС, 98/2013– одлука УС, 132/2014 и 145/2014), док је школа „Миша Живановић“ изграђена 1975. године, када ови прописи нису ни постојали. Осим тога, беспредметно је поредити Град Београд и Општину Велика Јабука имајућу у виду не само број становника, већ и њихове финансијске могућности. Исто важи и за поменути случај Поште у Неготину, имајући у виду да је Неготин градско насеље са око 17000 становника (подаци према најновијем попису из 2011. год.), а пошта један од најпрометнијих градских објеката за разлику од школе у селу Камијево. Неосновани су наводи тужиоца у параграфу 21. поводом приоритета издвајања средстава из ограниченог Општинског буџета у погледу изградње приступних рампи у ОШ „Миша Живановић“ у селу Камијеву. Наиме, тужилац набраја различите категорије лица попут „гостујућих предавача, родитеља и старатеља“, чији се будући долазак у школу само претпоставља, сматрајући то адекватним аргументом у корист приоритета изградње рампе у школи „Миша Живановић“. Чланом 77 Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр.88/2017) предвиђена је обавеза креирања Индивидуалног образовног плана у школама у које су уписана деца са инвалидитетом, којим се између осталог предвиђа обавеза додатног отклањања физичких препрека и обезбеђивање приступачности објекту. Индивидуални образовни план се креира за сваки појединачан случај, сходно потребама сваког детета понаособ. Како у ОШ „Миша Живановић“ до сада није било особа са инвалидитетом међу ученицима, није ни постојала приоритетна обавеза прилагођавања, а уколико се у наредном периоду међу ученицима појаве особе са инвалидитетом, свакако ће се приоритетно испуњавати услови Индивидуалног образовног плана.

ДОКАЗ: *Изјашњење председника Општине*

11. Тужилац у параграфу 22. наводи да је Општина „неоправдано поступала неједнако“ тврдећи да није уложила напор да промени „потребне акте“ у циљу промене бирачких просторија. Наиме, на основу чл. 8 Закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/2009 и 99/2011) као и чл. 12 Упутства о спровођењу закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 15/2012) можемо закључити да је целокупна процедура Посебне евиденције бирачких места изузетно комплексна, да се спроводи на више нивоа, дакле не само на нивоу Општинске управе. Исто тако, према Упутству за спровођење избора за народне посланике Народне скупштине (из 2016. год.) у члану 48 ст. 1 прописано је да се за бирачка места *по правилу* узимају објекти у јавној својини, што је у селу Камијеву једино ОШ „Миша Живановић“, а да се само изузетно узимају објекти у приватној својини, што се мора посебно захтевати уз образложен предлог општинске управе (чл 48 ст. 2 истог Упутства).

12. Чланом 14. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода – ЕКЉП („Службени гласник – Међународни уговори“, бр. 12/10) забрањује се било каква дискриминација по основу инвалидитета и гарантује се свим особама са инвалидитетом једнака и ефективна правна заштита од дискриминације по било ком основу. Такође, у циљу спречавања дискриминације, државе потписнице, међу којима је и Република Србија, обавезале су се да ће преузети све одговарајуће кораке како би осигурали пружање разумних адаптација објеката у јавној употреби. Чланом 2. ове конвенције дефинисане су разумне адаптације као „неопходне и одговарајуће модификације и прилагођавања која не представљају несразмеран или непримерен терет а потребне су у конкретним случајевима како би се особама са инвалидитетом гарантовало уживање или остваривање свих људских права и основних слобода на једнаким основама“. Како је то ЕСЉП навео у једној од својих пресуда (*D.H. and others v. Czech Republic*- представка бр. 57325/00), да би неко питање проистекло из члана 14, мора да постоји разлика у поступању са лицима у аналогним или релевантно сличним ситуацијама. Таква разлика у поступању је дискриминаторна ако за њу не постоји објективно и разумно оправдање, другим речима ако она не тежи легитимном циљу или ако не постоји разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се настоји остварити. Државе потписнице ЕКЉП уживају простор за процену да ли и у ком обиму разлике по иначе сличним ситуацијама, оправдавају другачије поступање. Не умањујући значај обезбеђивања приступачности свих објеката особама са инвалидитетом поставља се питање да ли је постављање рампе на школи у селу Камијево, са 299 становника, у којој нема „наставног или ненаставног кадра“ којима је рампа неопходна, без иницијатива од

стране других лица укључујући и Богдана Богдановића, а све у ситуацији ограниченог буџета Општине, заправо приоритет.

13. Повереница је у Мишљењу бр. 998/2011 установила да Секретаријат за саобраћај Града Београда није предузео мере из своје надлежности како би се спровели радови на обарању ивичњака тротоара на углу Призренске и Карловачке улице и прилагодио тротоар у Призренској улици и тиме дискриминисао особе које за кретање користе инвалидска колица на основу њиховог личног својства – инвалидитета. Имајући у виду да је подносилац притужбе М.С. четири године за редом упућивао дописе Секретаријату и Дирекцији за путеве, Повереница је и поред тога што је Секретаријат радио на унапређењу у оквирима свог буџета, утврдила постојање акта дискриминације баш због поменутих дописа М.С. који је у дужем временском периоду указивао на неприступачност улице и тротоара. У нашем случају, *a contrario*, Општина Велика Јабука очигледно улаже средства ради унапређивања положаја особа са инвалидитетом, сходно финансијским могућностима, али како Богдан Богдановић, а ни било ко други, није покренуо било какву иницијативу, нити поднео захтев за постављање рампе за приступ ОШ „Миша Живановић“ особама које се крећу уз помоћ инвалидских колица, прилагођавање овог објекта није се сматрало приоритетним. Богдану Богдановићу је уплаћивана једнократна помоћ и то више пута. Општина је такву помоћ исплатила у циљу унапређења положаја Богдана Богдановића лично. Указујемо да је Богдан Богдановић морао поднети захтев за једнократну помоћ да би она била одобрена док је са друге стране пропустио да поднесе захтев за постављање рампе на згради школе или формалан приговор на регуларност изборног процеса.

14. Када се анализира поступање Богдана Богдановића и сагледају све чињенице и околности конкретног случаја, постаје евидентно да је Богдан Богдановић злоупотребио антидискриминационо законодавство и право на притужбу како би нанео штету угледу Општине Велика Јабука, руковођен личним мотивима. Не залазећи у приватан живот Богдана Богдановића, чињеница да је чланица изборне комисије – Милица – бивша супруга поносиоца притужбе са којом, према наводима из изјашњења Председника Општине, није у добрим односима због скорашњег развода, не искључује законску могућност гласања ван бирачког места и изласка комисије на терен у циљу избегавања сусрета са бившом супругом. Ако се узму у обзир наведене чињенице, долази се до закључка да се у конкретном случају ради о мотивима личне природе. Наиме, индикативно је да је Богдан Богдановић више пута гласао испред бирачког места, а тек након поновљених избора сматра да је овај начин гласања дискриминаторан. Осим тога,

Богдан Богдановић није надлежнима уложио формални приговор на овакав вид гласања, на шта је имао право уколико је заиста сумњао у тајност гласања и што представља стандардни правни пут у таквим случајевима. Уместо тога, поднео је притужбу Повереници, у којој је први пут истакао поменуте сумње. Тиме је, међутим, додатно изазвао сумњу у стварне мотиве обраћања Повереници. Најзад, Богдан Богдановић је потпуно неоправдано одбио све понуђене алтернативе да оствари своје бирачко право – како оне које су прописане релевантним прописима, тако и оне које су представљале вид максималног труда чланова бирачког одбора да му обезбеде услове да гласа – и то без навођења оправданих разлога за такво поступање.

На основу свега наведеног, тужени предлаже да Суд донесе:

ПРЕСУДУ

1. ОДБИЈА СЕ у целости тужбени захтев тужиоца, Поверенице за заштиту равноправности (Булевар краља Александра 84, Београд), чији је заступник тим АВЕНТУРИН, као неоснован.
2. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом надокнади трошкове поступка у року од 15 дана од пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

У Београду, 23.11.2017.

Тим ЋИЛИБАР

Списак литературе:

Правни извори:

1. Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/2009)
2. Закон о избору народних посланика ("Службени гласник РС", бр. 35/2000, 57/2003 – одлука УСРС, 72/2003 – др. закон, 75/2003 – испр. др. закона, 18/2004, 101/2005 – др.закон, 85/2005 – др. закон, 28/2011 – одлука УС, 36/2011 и 04/2009 – др. закон)
3. Закон о јединственом бирачком списку ("Службени гласник РС", бр. 104/2009 и 99/2011)
4. Закон о локалним изборима („Службени гласник РС“, бр.129/2007, 34/2010 – одлука УС и 54/2011, 132/2014 и 145/2014)
5. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/2017)
6. Закон о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС и 55/2014)
7. Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009-испр., 64/2010– одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013– одлука УС, 50/2013– одлука УС, 98/2013– одлука УС, 132/2014 и 145/2014),
8. Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/2019, 30/2010, 89/2015)
9. Закону о финансирању јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 47/2011, 93/2012, 99/2013 – усклађени дин.изн., 125/2014 – усклађени дин. изн., 95/2015 – усклађени дин. изн., 83/2016, 91/2016 – усклађени дин.изн., 104/2016 – др.закони и 96/2017 – уклађени дин.изн.)
10. Конвенција за заштиту људских права и основних слобода („Службени гласник – Међународни уговори“, бр. 12/10)
11. Правилник о раду бирачких одбора за спровођење избора за Председника Републике 2017
12. Правилник о техничким стандардима приступачности („Службени гласник РС“, бр. 22/2015)
13. Упутство о спровођењу закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 15/2012)

14. Упутство за спровођење избора за народне посланике Народне скупштине из 2016.

Судска пракса:

1. Пресуда Европског суда за људска права *Botta v. Italy* (представка бр. 21439/93)
2. Пресуда Европског суда за људска права *D.H. and others v. Czech Republic* (представка бр. 57325/00)
3. Пресуда Европског суда за људска права *Molka v. Poland* (представка бр.56550/00)
4. Пресуда Европског суда за људска права *Zehnalova i Zehnalov v. Czech Republic* (представка бр. 67020/01)
5. Пресуда Европског суда за људска права *Farças v. Romania* (представка бр. 38621/97)

Остали извори:

1. Мишљење Заштитника грађана бр. 15-656/12
2. Мишљење Поверенице за заштиту равноправности бр. 07 - 00 – 56/2017
3. Мишљење Поверенице за заштиту равноправности бр. 998/2011
4. Настић Маја „Изборно право особа са инвалидитетом“ Ниш, 2015
5. Радоман Весна „Психологија језика и језичких поремећаја“ Београд, 2014
6. <https://www.gds.rs/naselje-stepa-stepanovic/>
7. <http://negotin.rs/>